

TARNÓW.PL

MIESIĘCZNIK MIEJSKI

PAŹDZIERNIK 2010

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY NR 10 (19)

Przejście podziemne – ulica Mickiewicza [wizualizacja]

Tarnowskie rondo modernizacją roku

str. 4

Najnowocześniejsza szkoła w Polsce

str. 6

Wielki biznes w Tarnowie

str. 8

Tak. Sześciolatek w szkole

str. 11

Klaudia Buczek

Mistrzyni ściany

Tarnów nie od dziś uważany jest za jedno z najważniejszych centrów polskiej wspinaczki sportowej. To stąd wywodzą się największe gwiazdy tej dyscypliny ostatnich lat: Edyta Ropek i Tomasz Oleksy. Do tej dwójki dołącza teraz przedstawicielka młodego pokolenia tarnowskich wspinaczy. Klaudia Buczek ma 19 lat i już jest najlepsza na świecie.

Spektakularnym sukcesem tarnowianki, **Klaudii Buczek**, zakończyły się tegoroczne wspinaczkowe Mistrzostwa Świata Juniorów w Edynburgu. W konkurencji na czas wychowanka Tarnovii nie miała sobie równych i na najwyższym stopniu podium odebrała złoty medal. Osoba Klaudii Buczek jest doskonałym przykładem na to, że gdy nieprzeciętny talent spotka się w jednej osobie z dużymi ambicjami i żelazną konsekwencją, efekty mogą być doskonałe.

Dziewiętnastoletnia tarnowianka swoją przygodę ze wspinaczką rozpoczęła dopiero przed czterema laty. Okazją do pierwszego kontaktu ze ścianą była prowadzona co rok przez Urząd Miasta Tarnowa akcja „Lato w Mieście”, w ramach których przebywające na wakacjach w Tarnowie dzieci mogą korzystać z miejskich obiektów sportowych i odbywają różnorodne zajęcia. Talent Klaudii nie uszedł uwadze instruktorów i tak trafiła ona pod skrzydła **Tomasza Oleksego**, który obecnie jest jej trenerem.

Mimo młodego wieku, Klaudia Buczek może już pochwalić się sporą kolekcją medali z różnych imprez. Za swoje najważniejsze osiągnięcia – poza tytułem mistrzyni świata junierek – uważa ona trzykrotne zajęcie pierwszego miejsca w Mistrzostwach Polski juniorów na czas i w prowadzeniu w latach 2008-2010 oraz zdobycie w lipcu tego roku Pucharu Europy Juniorów. To jednak nie koniec sportowych ambicji Klaudii Buczek. Utalentowana tarnowianka w przyszłym roku chce zająć pierwsze miejsce w Mistrzostwach Świata Seniorów, a w przyszłości, jeśli wspinaczka sportowa zostanie włączona do dyscyplin olimpijskich, chce zdobyć także złoty medal olimpijski.

Wyczynowe uprawianie sportu nie przeszkodziło Klaudii Buczek w realizowaniu swoich ambicji pozasportowych. Tarnowianka w tym roku zaczyna studia na kierunku Technologia Żywności i Żywnienia Człowieka na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie, gdzie zamierza się skoncentrować na dietetyce sportowej.

Zbigniew Ostrowski

Historyk – policjant

Komendant Miejski Policji w Tarnowie insp. Zbigniew Ostrowski - z wykształcenia historyk, absolwent Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie oraz Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Przez 23 lata służby w Policji pełnił m.in. funkcję Zastępcy Komendanta Rejonowego Policji w Brzesku, Komendanta największego miejskiego komisariatu Tarnów-Centrum, Naczelnika Wydziału Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie. Od czterech lat kieruje tarnowską policją.

Poza służbą - zapalony miłośnik żużla, wierny kibic tarnowskiej drużyny, fan angielskiej piłki nożnej. Z wyboru i zamiłowania tarnowianin, od lat związany z naszym miastem, które - jak sam mówi - nosi w sercu i nie zamieniłby na inne. Ceni jego specyficzny klimat i mieszkających w nim ludzi. Uważa, że tarnowianie mają wiele powodów do dumy, żyją bowiem w pięknym mieście.

W pracy to wymagający, lubiący wyzwania szef, dla którego najważniejszy jest zawsze człowiek. Tego samego uczy swoich policjantów. Kierowana przez niego jednostka nie ma dziś wielu powodów do wstydu. W rankingach KGP, 60 największych miast w kraju Tarnów oceniany jest jako jedno z bezpieczniejszych miast, ze skutecznie działającą policją. Także w odczuciu mieszkańców i lokalnych władz, praca tarnowskiej policji odbierana jest pozytywnie. Z roku na rok cieszy się coraz większym społecznym zaufaniem.

W ciągu ostatnich 4 lat podjęto w tarnowskiej policji wiele działań, które wpłynęły na skuteczność jej pracy, poprawiając bezpieczeństwo mieszkańców miasta. Utworzona została m.in. tarnowska grupa antyterrorystów, biorąca udział w najbardziej skomplikowanych i niebezpiecznych akcjach. Powstał też Zespół do Spraw Nietletnich i Patologii zajmujący się problematyką przestępczości oraz profilaktyką wśród dzieci i młodzieży. Pojawiły się także nowe wydziały do zwalczania przestępczości przeciwko życiu i zdrowiu oraz mieniu.

Wielkim marzeniem szefa tarnowskich policjantów jest budowa nowego komisariatu Tarnów-Wschód. *Zawsze będę zabiegał o jego powstanie. Nowy komisariat jest naszemu miastu zwyczajnie potrzebny* - mówi komendant.

Dariusz Lubera

Tarnowianin sukcesu

Prezes zarządu Tauron Polska Energia SA, prezes zarządu Izby Gospodarczej Energetyki i Ochrony Środowiska, wcześniej w latach 1998-2008 prezes Polskiego Towarzystwa Presylni i Rozdziału Energii Elektrycznej.

Związany jest zawodowo z regionem od początku swojej kariery. Pracę rozpoczął w 1983 roku w Zakładach Mechanicznych Tarnów jako referent techniczny. W roku

1985 został starszym referentem technicznym w Zakładzie Energetycznym Tarnów, a rok później kierownikiem Wydziału Utrzymywania - zastępcą kierownika Rejonu Energetycznego. Po pięciu latach pracy na tym stanowisku został dyrektorem ZE Tarnów, a w latach 1993-2004 pełnił w nim funkcję prezesa zarządu. Od 2004 roku zwią-

zany z Enionem - powstałym w wyniku konsolidacji pięciu zakładów energetycznych, w tym tarnowskiego - którego w 2004 został wiceprezsem. W 2008 roku powołany na stanowisko prezesa zarządu Tauron Polska Energia, grupy energetycznej, w której skład wchodzi m.in. Enion.

Kolejne europejskie projekty z podpisem marszałka

Wicemarszałek Województwa Małopolskiego Roman Ciepła i prezydent Tarnowa Ryszard Ściagała w siedzibie Delegatury Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Tarnowie podpisali umowy, dzięki którym miasto otrzyma dofinansowanie na realizację dwóch dużych projektów z zakresu informatyki.

Zatwierdzone projekty dają możliwość nowoczesnego zarządzania miastem i wpłyną po pierwsze na skrócenie czasu oczekiwania mieszkańca na rozpatrzenie spraw zafatwianych w urzędzie, uporządkowanie posiadanych zasobów, a także wygodny sposób korzystania z wybranych usług publicznych na terenie Tarnowa.

Zintegrowany System Informacji Przestrzennej

Nowoczesne narzędzie informatyczne pozwalające na gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie baz danych celem szybszego działania urzędu w zakresie decyzji obejmujących:

- gospodarkę komunalną,
- ład przestrzenny i architektoniczny,
- gospodarkę nieruchomościami i mieniem,
- ekologię i ochronę środowiska.

Wartość tego projektu wynosi blisko 2 mln złotych, z czego ok. 1,5 mln złotych to dofinansowanie.

Elektroniczna Karta Mieszkańca

Projekt wychodzi naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców, przynosząc wymierne korzyści w postaci

- łatwej płatności za przejazdy miejskimi środkami transportu,
- szybkiego rezerwowania biletów na imprezy sportowe i kulturalne,

- zamawiania książek w bibliotekach,
- a przyszłości również rejestrowania do lekarza i elektronicznej kartoteki pacjenta

Pierwsze „infokioski”, w których będzie można doładować kartę, powstaną w Tarnowie jeszcze w tym roku. Koszt wdrożenia projektu to około 3,8 mln złotych, z czego 2,5 mln złotych pochodzi ze środków unijnych.

Elektroniczny system obiegu i archiwizacji badań obrazowych w Specjalistycznym Szpitalu im. E. Szczeklika w Tarnowie

- nowoczesny sprzęt do diagnostyki obrazowej
- szybkie otrzymywanie wyników badań
- zdjęcia RTG na płytach CD
- rezygnacja z uciążliwych dla środowiska klisz i odczynników

Wartość tego projektu wynosi około 1,2 mln zł, z tego blisko 900 tysięcy to dofinansowanie MRPO.

Tarnów solidarny

Pomoc dla Szczucina i Bogatyni

Podczas tegorocznych ulew i związanych z nimi powodzi Szczucin był jedną z najbardziej poszkodowanych podtarnowskich gmin. Symboliczny czek z kwotą przeznaczoną na niwelowanie skutków działania żywiołu w Szczucinie został przekazany przez prezydenta Tarnowa Ryszarda Ściagęła na ręce burmistrza Jana Sipiora.

Podczas czerwcowych i lipcowych ulewnych deszczy mieszkańcy sąsiedniego Szczucina zostali mocno poszkodowani. Zalanych zostało wiele domów, zniszczona została infrastruktura, w tym szkoły. W placówkach tych jeszcze tuż przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego, trwały prace naprawcze.

Przekazany przez prezydenta Ściagęłę symboliczny czek na rzecz Szczucina opiewał na kwotę blisko 6 tysięcy złotych. Suma ta została zebrana wśród tarnowian

podczas imprezy „Lata z Radiem” oraz święta miasta – „Zdaerzeń”. Zbiórkę prowadzili wolontariusze Zarządu Rejonowego PCK dla Powiatu Grodzkiego w Tarnowie z prezesem **Stefanem Wroną**.

W czasie wrześniowej sesji Rady Miejskiej tarnowscy radni zdecydowali również o przyznaniu pomocy dla Miasta i Gminy Bogatynia. Kwota w wysokości 10 tysięcy złotych wesprze odbudowę zniszczeń powstałych wskutek tegorocznej powodzi. Początkiem sierpnia pod wodą znalazła się większa część powierzchni tego miasta, a wezbrane nurty rzeki zerwały mosty i uszkodziły kilka budynków.

Wcześniej pomoc rzeczową na dużą skalę tarnowski magistrat organizował także dla poszkodowanego przez

czerwcową powódź Tuchowa. Sprzed siedziby Urzędu Miasta Tarnowa wyjechało wówczas w sumie jedenaście transportów z darami. Przedmioty przydatne w walce ze skutkami powodzi przekazywali mieszkańcy Tarnowa, firmy oraz urzędnicy.

Tarnów coraz bardziej przyjazny kie

Chyba każdy, kto porusza się po mieście, z łatwością dostrzeć może zakres prac budowlanych i modernizacyjnych, dotyczących tarnowskich dróg. Część z nich dobiegło już końca, część niebawem zostanie sfinalizowana. Łączy je jedno – poprawią płynność jazdy na terenie Tarnowa.

Jedną z najważniejszych zakończonych w tym roku inwestycji drogowych jest „Budowa Połączenia Autostrady A4 (węzeł Krzyż) z Drogą Wojewódzką nr 977”. W miejsce wąskiego skrzyżowania, przyznającego się do tworzenia się korków, wprowadzono nowoczesne rozwiązania, które zaoszczędzą czas kierowców. Na zwiększenie płynności jazdy wpływają tu pasy do skrętu w prawo wydzielone na ulicy Dąbrowskiego od strony Alei Tarnowskich oraz na ulicy Gumniskiej od strony Braci Saków. Na tej ostatniej, kierowcy, którzy jadą na wprost dysponują własnym pasem i nie są zatrzymywani przez tych uczestników ruchu, którzy chcą skręcić w lewo.

Wraz z przebudową ulicy Ziązi koszt inwestycji wyniósł 20 mln zł, z czego 12 milionów złotych pokryte zostało ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego.

Z bezpośredniego sąsiedztwa skrzyżowania ulic Szujskiego i Szkotnik znik-

nęły kamienice, które utrudniały tam ruch pieszych i uniemożliwiały rozbudowę ulic w tym ważnym na komunikacyjnej mapie Tarnowa rejonie.

Dzięki rozbiórce budynków, której udało się dokonać bez zamykania ruchu, niebawem będzie tam można rozpocząć budowę nowego pasa ruchu. Zostanie on wyznaczony wzdłuż ulicy Szujskiego pomiędzy skrzyżowaniami z ulicą Klikowską i Szkotnik. Nowy pas ruchu przeznaczony będzie wyłącznie dla tych, którzy zamierzają skręcić w lewo z ulicy Szujskiego w Szkotnik. Kierowcy jadący wzdłuż ul. Szujskiego będą

dysponować własnym pasem ruchu, co rozładuje tworzące się tam obecnie korki.

W przyszłości powstanie tu dwupasmowe rondo o średnicy 49 metrów.

Zmienione chodniki, krawężniki i nowa nawierzchnia asfaltowa to zakres zmian, jakie dotyczą ulicy Krakowskiej na odcinku od skrzyżowania z ulicą Koszycką i Czerwoną do węzła „Krakowska” obwodnicy. Obecnie kładziona jest tam jeszcze warstwa bitumiczna. Prace wymagające ograniczenia ruchu przez ulicę Krakowską odbywają się wieczorami oraz w weekendy, co zmniejsza ich uciążliwość dla kierowców.

Tarnowskie rondo modernizacją roku

Upłynnienie ruchu samochodowego i zmiana wizerunku centralnej części Tarnowa zostały docenione przez jury konkursu „Modernizacja Roku”, które tytułem tym w kategorii „obiekty drogowe” wyróżniło rondo

u zbiegu ulic Mickiewicza i Starodąbrowskiej.

Rondo Hetmana Jana Tarnowskiego zo-

5 milionów złotych stworzono bezkolizyjne rozwiązanie drogowe, którego dużym atutem jest zastosowanie tzw. „bajpasów”. Są to dodatkowe, wyznaczone obok ronda pasy ruchu, zwiększające jego przepustowość.

Inwestycja zrealizowana przez firmę Strabag pociągnęła za sobą również spore zmiany w architekturze okolic zbiegu ulic Starodąbrowskiej i Lwowskiej. Zgodnie z planem opracowanym przez Pracownię Projektową Dróg i Mostów „Elżbieta Grądzka” rozebrano tam trzy

stało oddane do użytku w kwietniu ubiegłego roku. Za kwotę

kamienice, które ograniczały możliwości rozbudowy i udrożnienia tego skrzyżowania, wyznaczono parking dla okolicznych mieszkańców, a także wyremontowano samo skrzyżowanie.

rowcom i rowerzystom

Remont tego odcinka ulicy Krakowskiej zakończy się przed połową października.

Zaplanowane na listopad uruchomienie placu targowego „Chyszów” wymagało stworzenia dogodnej dla handlujących i klientów infrastruktury drogowej. W ciągu ulicy Mościckiego na wysokości ulicy Giełdowej zdecydowano się na poszerzenie jezdni w kierunku południowym, przełożenie ścieżki rowerowej, przełożenie zatoki autobusowej, wykonanie wysepki kryjącej lewoskręt i będącej azylem dla pieszych, a przede wszystkim na rozbudowę ulicy Mościckiego o trzeci pas ruchu.

Zakończenie tej inwestycji zaplanowano na 11 października.

Ruszyły już prace związane z czwartym etapem budowy Połączenia Autostrady A4 z Drogą Wojewódzką nr 977. Obecnie trwają prace ziemne pod połączenie alei

Jeśli pozwoli na to pogoda, jeszcze w tym roku zrealizowane zostaną remonty ulic: Narutowicza od ul. Sądowej do Limanowskiego, Św. Anny, Chopina, Powstańców Warszawy, Mościckiego, Giełdowej, Marynarki Wojennej, Simchego, Przemysłowej, Jaracza, Do Prochowni, Braci Saków, Pułaskiego, Bocznej, Zbylitowskiej, Chemicznej oraz części dróg na osiedlu Legionów.

Jana Pawła II z autostradowym węzłem „Tarnów - Krzyż”. Inwestycja ta zostanie zrealizowana do 30 września 2011 roku, a jej koszt to około 40 mln zł. Dofinansowanie do tego zadania wynosi 60%.

Do 15 listopada zakończona zostanie przebudowa ulicy Lippóczego. Za kwotę 1,1 mln zł ulica ta zyska nawierzchnię betonową. Dodatkowo pojawią się na niej zatoki autobusowe i miejsca do parkowania.

Przed końcem tego roku rozpoczną się prace związane z remontem i rozbudową ulicy Dworcowej. W pierwszym etapie realizacji tego zadania nowa nawierzchnia asfaltowa zostanie położona na odcinku od ulicy Krakowskiej do placu Dworcowego. Wymieniona zostanie tam również kostka, z której zbudowany jest przyległy parking. Drugi etap prac na ulicy Dworcowej będzie dotyczył odcinka od Placu Dworcowego do budynku poczty. Koszt realizacji tego zadania wyniesie około 1,3 mln zł.

Realizowany jest także remont alei Matki Bożej Fatimskiej. Na odcinku od ulicy Powroźniczkiej do skrzyżowania z ulicą Krzyską wymieniana jest nawierzchnia asfaltowa. Pomiędzy przecznicami z ulicą Krzyską oraz Cegielnianą wymieniany jest zaś chodnik.

Koszt tej inwestycji to 3,6 mln złotych. Prace potrwać do 9 listopada.

Właściciele samochodów z pewnością docenią również nowe miejsca parkingowe.

Do końca tego roku w Tarnowie powstanie blisko 400 miejsc parkingowych, a część już wcześniej istniejących zostanie zmodernizowanych. Związane z tym prace na ten rok zaplanowano przy ulicy Krzyskiej, Kwiatkowskiego, Mostowej, Żurawiej, Pracy, Romanowicza, oraz Osiedlu XXV-lecia. Aktualnie: Skowronków, alei Tarnowskich.

Przed końcem roku w Tarnowie powstaną również 4 kilometry nowych ciągów pieszo-rowerowych. Do sieci około 50 km już funkcjonujących w Tarnowie dróg dla rowerów dołączą ciągi przy ul. Chemicznej, Okrężnej, Braci Saków, Starodąbrowskiej i Lwowskiej. Nowa ścieżka połączy także ulice Mościckiego i Hodowlaną. Przy ulicy Wojska Polskiego powstanie ścieżka rowerowa o nawierzchni betonowej.

„Budowniczy Polskiego Sportu” dla Tarnowa

Nasze miasto i prezydent otrzymali wyróżnienie w konkursie „Budowniczy Polskiego Sportu”. Laur w Pałacu Lubomirskich w Warszawie wręczał między innymi Olgierd Dziekoński, wiceminister w Ministerstwie Infrastruktury.

Kolejna tarnowska inwestycja została doceniona w ogólnopolskim konkursie promującym dobre przedsięwzięcia. Po rondzie u zbiegu ulic Mickiewicza i Starodąbrowskiej uznanie w oczach jury konkursu „Budowniczy Polskiego Sportu” znalazła rozbudowa tarnowskiej infrastruktury sportowej. W kategorii „Inwestor obiektów sportowych i rekreacyjnych” doceniona została budowa Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego.

W skład Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego wchodzi park wodny, którego budowa właśnie dobiega końca, a także projektowany amfiteatr z widownią na 2 tysiące osób i hala sportowa, która spełniać będzie wymogi Związku Piłki Ręcznej, Polskiego Związku Piłki Siatkowej oraz Polskiego Związku Koszykówki.

Boisko rekreacyjne na osiedlu Westerplatte po odbiorze

Mieszkańcy osiedla Westerplatte niebawem będą mogli już korzystać z nowo wybudowanych boisk trawia- stych do piłki nożnej i siatkówki.

Dodatkowo zamontowano tam kosze, które służyć mają do trenowania rzutów. Teren o powierzchni blisko jednego hek- tara jest otoczony wysokim ogrodzeniem. Wartość inwestycji to 170 tysięcy złotych.

Rzędzińska remiza OSP wyremontowana

Za kwotę ponad 150 tysięcy złotych został poprawiony stan remizy Ochot- niczej Straży Pożarnej Tarnów-Rzędzin. Przeprowadzony remont oznacza lepsze warunki pracy dla strażaków.

W ramach drugiego etapu remontu, który w kwocie 40 tysięcy złotych współ- finansowany był ze środków programu Małopolskie Remizy 2010, w budynku rzędzińskiej OSP wykonano szereg prac zwiększających jego funkcjonalność. Powiększono istniejącą świetlicę, a także dobudowano szatnię, łazienki i wielofun- kcyjne pomieszczenia techniczne.

W przyszłości, w ramach trzeciego etapu modernizacji remizy Ochotniczej Straży Pożarnej Tarnów-Rzędzin, odnowio- na zostanie elewacja.

„Iskra” odbudowana

Sportowcy tarnowskiej „Iskry” mogą już korzystać z odnowionej in- frastruktury tego klubu sportowego. Zakończyły się prace budowlane, dzięki którym obiekt może teraz pochwalić się budynkiem rekreacyjno-socjalnym.

Zakres prac przeprowadzonych w Klu- bie Sportowym „Iskra” jest bardzo duży. Cały budynek został zamknięty ścianami z płyt warstwowych, wstawiono drzwi od strony północnej i zachodniej, a także 5 dużych okien. Podłoga została przykryta płytami OSB, a następnie polakierowana.

Koszt przeprowadzonych w tym roku prac wyniósł 40 tysięcy złotych.

W roku 2009 na modernizację objek- tów „Iskry” wydano zaś ponad 150 tysięcy złotych.

Zespół Szkół Plastycznych

Najnowocześniejsza szkoła w Polsce

Tuż przed rozpoczęciem roku szkolnego 2010/2011 zakończył się drugi etap modernizacji Ze- społu Szkół Plastycznych w Tarnowie. Placówka ta zyskała dobrze wyposażo- ną salę sportową, a przede wszystkim supernowoczesne pracownie. To piękny prezent na jubileusz 65-lecia ZSP i 35-le- cia Policealnego Studium.

W II etapie modernizacji Zespołu Szkół Plastycznych w Tarnowie stworzono pracownię reklamy, malarską, stolarską,

Pracownia reklamy wizualnej.

Nowe wyposażenie: komputery wraz z oprogramowaniem, dla każdego ucznia tablety formatu A3 umożliwia- jące rysowanie za pomocą elektronicz- nego pióra, urządzenia drukujące wysokiej klasy: ploter drukujący, kolo- rowe, laserowe drukarki A3, projektory cyfrowe, laptopy dla nauczycieli, stoły kreślarskie.

wykańczania mebli oraz pracownię fo- tograficzną i filmu. W następnym etapie przebudowy, do potrzeb osób niepeł- nosprawnych, dostosowane zostaną istniejące obecnie budynki obejmujące kompleks biblioteczny, sale wystawowe, sale lekcyjne, pomieszczenia admini- stracyjno – biurowe oraz pracownie konserwacji kamienia, rzeźby, liternictwa i pracownię informatyczną.

Pracownie

meblarstwa artystycznego

Pracownia obróbki ręcznej – nowe wyposażenie: stoły do obróbki, narzę- dzia ręczne i małe elektronarzędzia.

Pracownia obróbki maszynowej – nowe wyposażenie: m.in. piła tarczowa formatująca, frezarki półautomatyczne, prasa próżniowa do okleinowania, ploter laserowy do wycinania i grawe- rowania w dowolnym materiale.

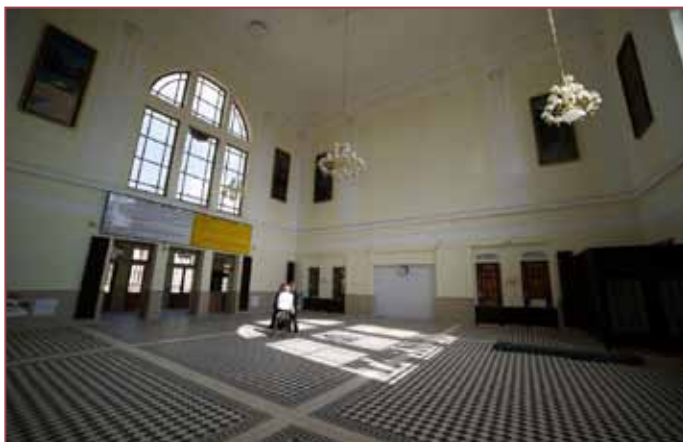
Modernizacja Zespołu Szkół Plastycz- nych w przyszłości pozwoli na prowadzenie poszukiwanych na rynku pracy kierunków kształcenia na poziomie szkoły średniej: renowacja mebli, konserwacja architektury kamienia, projektowanie przestrzenne oraz projektowanie graficzne.

Koszt całości modernizacji, której za- kończenie zaplanowane jest na najbliższy czerwiec, przekraczać ma 16 milionów złotych. Aż 14 milionów dofinansowania udało się uzyskać z Programu Opera- cyjnego Infrastruktura i Środowisko objętego dofinansowaniem ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Re- gionalnego.

Nowy dworzec na stulecie

Już niebawem, po trzech latach prac, zakończy się przebudowa tarnowskiego dworca PKP. Gmach, który przed laty był wizytówką i dumą naszego miasta, ponownie wróci do swojej dawnej świetności. Zmieni się również otoczenie dworca.

Za kwotę ponad 35 milionów złotych tarnowski dworzec odzyskał swój wygląd sprzed stu lat. Zakres prowadzonych przez PKP S.A. Oddział Dworce Kolejowe prac był bardzo szeroki. Odnowiono elewację budynku i jego wnętrze, wymieniono podłogi, stolarkę okienną i drzwiową, instalacje CO, wodno-kan-

lizacyjną, elektryczną i teletechniczną - także przed gmachem dworca. Prace nie ominęły również fundamentów budynku, które trzeba było wzmocnić ze względu na

zastąpienie stropów drewnianych żelbetowymi.

Przebudowę budynku tarnowskiego dworca wykonano z wykorzystaniem najnowszych technologii, które, przy właściwym jego utrzymaniu, powinny pozwolić na kolejne sto lat eksploatacji obiektu - przekonuje **Waldemar Grzyb**, dyrektor Oddziału Dworce Kolejowe PKP S.A. w Warszawie.

Metamorfozie tarnowskiego dworca PKP towarzyszyć będzie zmiana wyglądu znajdującego się przed nim placu. Teren ten zyska nową nawierzchnię z kostki porfirowej i bazaltowej oraz odpowiednie oświetlenie.

Powstaje tor dla rowerzystów

Tegoroczne lato na osiedlu Legionów przyniosło nie tylko otwarcie największej w mieście galerii handlowej, ale też niespotykaną w swojej skali sportową inicjatywę tarnowskiej młodzieży - amatorsko zbudowany tor do ekstremalnej jazdy i skoków na rowerze. Teraz obiekt, który nie mógł być uznany za bezpieczny, miasto zamienia na profesjonalny.

W czasie wakacyjnych miesięcy tarnowscy miłośnicy rowerów z osiedla Legionów wykorzystali wolny czas, zapal, drewno i naturalne ukształtowanie terenu, by zbudować imponujący rozmachem tor umożliwiający skoki na rowerze. Stworzona przez młodych tarnowian konstrukcja, choć udowodniła ich zaangażowanie w tę

niecodzienną dyscyplinę sportu, nie spełniała warunków bezpieczeństwa. Prezydent Tarnowa **Ryszard Ścigała** po obejrzeniu toru zdecydował o budowie w tym miejscu profesjonalnego i przede wszystkim bezpiecznego obiektu. Jego budowa ruszyła w pierwszej połowie września.

Pierwsi rowerzyści będą mogli skorzystać z nowego toru jeszcze w październiku.

Handel na Chyszowie

Już niebawem otwarty zostanie plac targowy „Chyszów”. W listopadzie zostanie na nim uruchomiona giełda samochodowa. Początkiem 2011 na nowe miejsce przeniosą się handlujący na „Kapłanówce”. Nowy obiekt podniesie standard świadczenia usług handlowych, a dzięki zmianom w infrastrukturze drogowej będzie łatwo dostępny.

Przygotowania do przeniesienia „Targowicy” trwają od dwóch lat. W roku 2008 wykonano niezbędne uzgodnienia formalno-prawne, stworzono koncepcję zagospodarowania nowego placu oraz uporządkowano teren przyszłej inwestycji przez niezbędną wycinkę drzew i krzewów. W oparciu o przyjętą koncepcję zlecono wykonanie projektów budowlanego i wykonawczego nowego placu, które zakończyły się w maju 2009 roku.

Projekt placu targowego „Chyszów” obejmuje budowę placu handlowego, placu do handlu produktami rolnymi i małymi zwierzętami, przykryty wiatą plac do handlu ręcznego oraz budynku handlowego, budynku zaplecza i toalet. W pierwszym etapie budowy wykonano główny plac handlowy, jeden z dwóch segmentów budynku handlowego, budynek WC, niezbędną część sieci kanalizacji i sieci oświetlenia oraz tymczasowo utwardzono plac pod parking dla klientów.

W drugim etapie planowana jest budowa wiaty o powierzchni około 1000 m² nad placem handlowym, budowa nowego budynku handlowego oraz wyłożenie parkingu dla klientów kostką brukową.

Aby poprawić dostępność komunikacyjną zaprojektowano poszerzenie ulicy Mościckiego na wysokości zjazdu na nowy plac, przebudowę ulicy Giełdowej, a także budowę parkingu dla klientów wraz z nowym zjazdem do ulicy Mościckiego.

Zainteresowanie placem targowym „Chyszów” wśród handlujących jest ogromne. Chęć przeniesienia swoich stoisk na nowe miejsce wyrazili wszyscy handlujący obecnie na „Targowicy”. Oprócz około 300 osób, które do tej pory prowadziły tam sprzedaż na placu „Chyszów” pojawi się ponad 100 nowych sprzedawców.

III Forum Inwestycyjne Forum Ekonomicznego

Wielki biznes w Tarnowie

Forum Ekonomiczne w Krynicy to jedno z najważniejszych wydarzeń biznesowych w Europie Środkowej. Od trzech lat preludium do spotkań w tym znanym uzdrowisku jest odbywające się w Tarnowie Forum Inwestycyjne. W tym roku, by wziąć w nim udział, do naszego miasta przyjechało blisko 200 gości z Polski i krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

„Rok wielkich prywatyzacji” – pod takim hasłem w dniach od 7 do 9 września odbywało się w Tarnowie III Forum Inwestycyjne Forum Ekonomicznego. W ramach wydarzenia, które co roku przyciąga coraz szerszą czołówkę polskiego i europejskiego biznesu, odbyło się pięć paneli dyskusyjnych, prezentacja ofert inwestycyjnych oraz sesja plenarna. Wydarzenie swoją obecnością uświetnili między innymi: **Aleksander Grad**, Minister Skarbu Państwa, **Roman Ciepiela**, Wicemarszałek Województwa Małopolskiego, **Kazimierz**

Marcinkiewicz, premier w latach 2005-2006, **Dariusz Lubera**, Prezes Zarządu, Tauron Polska Energia S.A., **Andrzej Klesyk**, Prezes Zarządu, PZU, **Wiesław Skwarko**, Prezes Nafty Polskiej oraz **Robert Gwiadowski** z Centrum im. Adama Smitha.

Nieodłącznym elementem Forum Inwestycyjnego jest również wręczanie nagród dla najlepszego inwestora oraz za najlepszą inwestycję. W tym roku w pierwszej z tych kategorii zwyciężyła Spółka Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo,

wyróżniona za inwestycje dywersyfikujące dostawy gazu. Za najlepszą inwestycję roku uznano Stadion Narodowy w Warszawie budowany przez Narodowe Centrum Sportu.

*Cieszę się, że wspólnie z Instytutem Studiów Wschodnich, spotkanie gospodarcze zorganizowano w Tarnowie już po raz trzeci. To dialog elit ekonomicznych i politycznych mających wpływ na życie zwykłych ludzi, na poprawę bytu i komfortu życia wszystkich mieszkańców, owocuje współpracą regionalną, jest okazją do nawiązania relacji i zaprezentowania się również firm lokalnych. Jestem przekonany, że Tarnów zasługuje na tak duże wydarzenie gospodarcze – mówi gospodarz III Forum Inwestycyjnego, prezydent Tarnowa **Ryszard Ścigała**.*

Po zakończeniu spotkania w Tarnowie goście III Forum Inwestycyjnego udali się do Krynicy, by wziąć udział w Forum Ekonomicznym.

Spotkanie dziennikarzy z całego świata

Spotkaniem w Tarnowie zainaugurowano XVIII Światowe Forum Mediów Polonijnych. Wydarzenie to zgromadziło około 150 dziennikarzy, którzy na co dzień pracują w mediach polonijnych od Australii, przez Białoruś i Egipt aż po USA.

Tradycją Światowego Forum Mediów Polonijnych stało się już inaugurowanie tych corocznych spotkań w Tarnowie. W tym roku pierwszym akordem XVIII ŚFMP, odbywającego się w dniach od 8 do 15 września, było spotkanie z prezydentem Tarnowa oraz konferencja prasowa w auli Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego przy ulicy Mickiewicza.

W Tarnowie odbyło się również wręczenie nagród w Międzynarodowym Konkursie Literackim im. Henryka Cyganika „Powroty do źródeł” oraz w konkursie na reportaże z poprzedniej edycji forum. Obydwie nagrody odebrała **Małgorzata Wojciszewska** pracująca na Słowacji. **Janusza Szlechtę** z Nowego Jorku uhonorowano natomiast za wkład w tworzenie marki forum i nietuzinkową osobowość dziennikarską.

Europejska flaga w Urzędzie Miasta

Końcem czerwca, podczas uroczystości, która odbyła się na tarnowskim Rynku, Tarnowowi została przekazana Flaga Honorowa Rady Europy. Teraz zawisła ona w specjalnie przygotowanym dla niej miejscu w hollu budynku Urzędu Miasta Tarnowa przy ulicy Mickiewicza.

Jest to ten sam egzemplarz flagi, którą 26 czerwca na tarnowskim Rynku prezydentowi **Ryszardowi Ścigale** przekazał dr **Wilfried Böhm**, Honorowy Deputowany Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy.

Flaga Honorowa Rady Europy to wyróżnienie przyznawane w uznaniu dokonań miasta w propagowaniu idei europejskiej, w duchu pokoju i wolności. To już drugie, po Dyplomie Europejskim z 2008 roku, europejskie wyróżnienie dla Tarnowa. Dyplom Europejski, Flaga Honorowa i Odznaka Honorowa to kolejne etapy w konkursie o Nagrodę Rady Europy, najwyższego z czterech przyznawanych wyróżnień.

19 lat tarnowskiej Straży Miejskiej

Tarnowska Straż Miejska w dniu 30 sierpnia obchodziła 19. rocznicę swojego istnienia. Jednostka, która początkowo posługiwała się nazwą „Policja Muncy-palna”, dziś dba nie tylko o to, by kierowcy parkowali jedynie w przeznaczonych do tego miejscach, ale też wykazuje swoją użyteczność podczas imprez masowych i sytuacji zagrożenia dla miasta.

Tarnowska Straż Miejska, której obecny stan osobowy wy-

nosi 63 funkcjonariuszy, włącza się również w programy profilaktyczne realizowane

w szkołach i przedszkolach. Promują oni bezpieczne zachowania na drodze, eko-

ulotki zatytułowane „Zwalniam przed szkołą”.

logię, a także dbanie o porządek publiczny. Uczestniczą również w akcjach przeciwpowodziowych i pomagają mieszkańcom na wypadek innych zagrożeń.

Wraz z rozpoczęciem się bieżącego roku szkolnego tarnowska Straż Miejska wraz z Policją wzięła udział w przygotowanej przez Małopolski Ośrodek Ruchu Drogowego w Tarnowie akcji „Bezpieczna droga do szkoły”. Funkcjonariusze przeprowadzali uczniów przez przejścia dla pieszych, a kierowcom wręczali

Na wojnę z narkotykami

Tarnowscy policjanci będą skuteczniej walczyć ze zjawiskiem narkomanii. Narkotyki są przede wszystkim problemem wśród ludzi młodych. Środki te, obok alkoholu, są również jedną z przyczyn wypadków drogowych. Szybkie wykrycie obecności narkotyków w organizmie poza laboratorium nie jest możliwe bez jednorazowych narkotestów. Ponad 140 takich właśnie zestawów otrzymała od miasta tarnowska policja.

Komendant Miejski Policji insp. **Zbigniew Ostrowski** przyjął z rąk Prezydenta Miasta Tarnowa **Ryszarda Ścigały** zestawy narkotestów, które zostaną wykorzystane przez patrolujących miasto policjantów, w tym policję drogową. Są to sześciopanelowe, jednorazowe urządzenia Oratect III, które mogą wykrywać m.in. metamfetaminę, ekstazę, tetrahydrokannabinol, amfetaminę, opiaty, benzodiazepin, morfinę i kokainę jak również około 150 pochodnych tych narkotyków – w tym dopalacze. Do wykonania badania potrzebna jest jedynie próbka śliny, a czas oczekiwania na wynik badania waha się od 5 do 8 minut.

Przekazane tarnowskiej policji narkotesty charakteryzują się poziomem ufności wynoszącym 99,69%. Koszt 144 takich zestawów to 10 tysięcy złotych. W sumie w tym roku tarnowska policja otrzymała od magistratu pomoc o wartości ponad 230 tysięcy złotych.

Amfibia dla strażaków

Tarnowscy strażacy – służba, która obok Policji i Straży Miejskiej wydatnie pomagała podczas ostatniej powodzi – otrzyma od samorządu nowoczesną amfibię ratowniczą. Rada Miejska przekazała 60 tysięcy złotych na zakup pojazdu. Inwestycja zostanie zrealizowana jeszcze w tym roku.

Amfibia daje szansę prowadzenia sprawnej akcji powodziowej w sytuacji, gdy poziom wody jest już zbyt wysoki dla samochodów, a jednocześnie zbyt niski dla cięższych łodzi. Ostatnie powodzie pokazały, że tego rodzaju sprzęt jest bardzo potrzebny.

Straty tarnowskich służb po powodziach, w tym straży, są spore. Strażacy oszacowali je na około 200 tysięcy złotych. Aby je uzupełnić potrzeba jeszcze około 100 tysięcy. Podczas prowadzenia walki z żywiołem najbardziej zużywają się m.in. węże strażackie, umundurowanie i odzież.

Dodajmy, że kwota ta nie dotyczy strażaków ochotników, którzy także mają sporo do uzupełnienia. Ich pomoc na wypadek zagrożenia wielką wodą, zwłaszcza dla społeczności lokalnej, jest nie do przecenienia. Tarnowski samorząd pomaga finansowo wszystkim służbom każdego roku. Środki są przeznaczane na zakup samochodów, potrzebnego sprzętu czy rozbudowę systemów poprawiających bezpieczeństwo.

Rok wielkich rocznic – rok wielkich inwestycji

24 listopada 1910 roku śmiało można nazwać dniem, który wprowadził Tarnów w erę nowoczesności. Podczas Święta Inwestycji, ogłoszonego wówczas przez burmistrza miasta, Tadeusza Tertila, do użytku oddano infrastrukturę, która zmieniła oblicze naszego miasta. Tarnów wzbogacił się wówczas o zakład energetyczny, miejskie wodociągi oraz okazały, wzorowany na lwowskim, dworzec kolejowy.

Autorem projektu tarnowskiej sieci wodociągowej był dr **M. Matakiewicz**, profesor Politechniki Lwowskiej. W roku uruchomienia, urządzenia wodociągowe, składały się z 10 studni głębinowych, budynków przepompowni i odżelaziacza zlokalizowanych w Świerczkowie, a także z zapasowego zbiornika o pojemności 2500 m³ w Krzyżu. Doprowadzano do niego wodę za pomocą rurociągu o długości 9981 metrów. W momencie przekazania wodociągi były zaprojektowane z trzydziestoletnią perspektywą i miały zaopatrzyć w wodę 55000 mieszkańców.

Po II wojnie światowej nastąpił dalszy dynamiczny rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, włączono do eksploatacji nowe zbiorniki wyrównawcze. Oddano do użytkowania nowe ujęcie infiltracyjne i powierzchniowe na rzece Dunajec oraz stację uzdatniania wody w Zbylitowskiej Górze.

Potrzeba stworzenia tarnowskiego zakładu energetycznego powstała już w roku 1905. Bez dostępu do prądu niemożliwe

było stworzenie miejskiej linii tramwajowej, sieci nowoczesnych, elektrycznych latarni ulicznych, ani uruchomienie wodociągów, które miały korzystać z pomp elektrycznych. Zaprojektowany w 1908 roku budynek był gotowy już dwa lata później. W latach drugiej wojny światowej Okręgowy Zakład Elektryczny S.A. pracował pod zarządem niemieckim, a po opuszczeniu Tarnowa przez okupanta był jednym z pierwszych uruchomionych przedsięwzięcia Tarnowa. W roku 2007 tarnowski zakład energetyczny stał się częścią holdingu Turon Polska Energia.

Stuletnią historią może pochwalić się także tarnowski dworzec kolejowy. Gmach ten wybudowany został w latach 1906-1910 na trasie kolejowej prowadzącej z Krakowa do Lwowa. Położony jest w połowie trasy kolejowej pomiędzy Krakowem i Rzeszowem. Roczna

odprawa podróżnych kształtuje się na poziomie około 670 000 osób, zaś roczny przepływ podróżnych wynosi prawie 3 000 000 osób.

28 sierpnia 1939 roku o godzinie 23.18 w tarnowskim dworcu wybuchła bomba podłożona przez niemieckich dywersantów. Ładunek zabił 20 osób i ranił 53, a ponadto uszkodził część infrastruktury kolejowej.

Od 2006 roku trwa szeroko zakrojony remont tarnowskiego dworca. Jego zakończenie planowane jest na październik tego roku.

W setną rocznicę oddania do użytku najważniejszych z punktu widzenia rozwoju Tarnowa inwestycji, miasto ponownie nabiera tempa w rozwoju. Pozytywne zmiany

w infrastrukturze drogowej, użyteczności publicznej i spędzania wolnego czasu godnie nawiązują do Święta Inwestycji sprzed stu lat.

Organizacje pozarządowe współpracują z miastem

Na współpracę samorządu z organizacjami pozarządowymi w budżecie Gminy Miasta Tarnowa na 2010 r. zaplanowano kwotę 2,3 mln zł. Za pieniądze te wykonują one dla mieszkańców Tarnowa zadania z szerokiego spektrum życia społecznego.

W pierwszym półroczu tego roku 53 organizacje pozarządowe wykonywały na rzecz tarnowian zadania m.in. z zakresu ochrony zdrowia, opieki społecznej, edukacji, kultury, promocji miasta i sportu. Wśród współpracujących z miastem organizacji wymienić można kluby sportowe

MKS PM Tarnów, „Błękitni”, „Tarnovia” oraz „Unia”, PTTK, Tarnowskie Towarzystwo Kulturalne, Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Teatralnych, Tarnowską Orkiestrę Kameralną, Tarnowskie Towarzystwo Fotograficzne, Związek Polskich Artystów Plastyków Oddział w Tarnowie, Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego Koło Terenowe w Tarnowie, Stowarzyszenie „KROPLA”, Akcję Katolicką Diecezji Tarnowskiej, Caritas Diecezji Tarnowskiej czy Ligę Kobiet Polskich.

W związku z nowelizacją Ustawy o działaniu organizacji pożytku publicznego i wo-

lontariatu z marca tego roku zmieniają się zasady współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi. Do końca listopada Rada Miejska będzie zobligowana do uchwalenia rocznego programu takiej kooperacji, a władze miasta będą miały obowiązek konsultowania z organizacjami pozarządowymi aktów prawa miejscowego.

Działalność organizacji pozarządowych rozszerzy się o nowe pola: integrację zawodową i społeczną osób wykluczonych społecznie, działania związane z rodziną, macierzyństwem, rodzicielstwem i upowszechnianiem oraz ochroną praw dziecka, a także przeciwdziałanie patologiom społecznym.

Zmiany prawne usprawnią funkcjonowanie organizacji pozarządowych i pozwolą im na większy wpływ na życie lokalnych społeczności.

Tak. Sześciolatek w szkole

Rozpoczynamy cykl informacji na temat najmłodszych uczniów tarnowskich szkół

Najmłodszy uczniowie na start

Tarnowianie coraz chętniej posyłają swoje sześciolatek do szkoły. Najmłodszy uczniowie w tarnowskich placówkach mogą liczyć na warunki skrojone na miarę swoich potrzeb, a ich rodzice nie muszą obawiać się o bezpieczeństwo pociech.

Polskie prawo dotyczące obowiązku szkolnego określa, że edukację na poziomie szkoły podstawowej rozpocząć muszą dzieci w wieku siedmiu lat. Od roku 2012 na swoje pierwsze lekcje obowiązkowo pójdą dzieci o rok młodsze. Rodzice sześciolatek już przed rozpoczęciem roku obecnego mogli zapisać swoje dzieci do szkół. W tarnowskich placówkach z takiej możliwości skorzystali rodzice 59 dzieci. Największą popularnością cieszyła

się w tym roku SP Nr 8, do której zapisano 11 sześciolatek.

Tarnowskie szkoły przygotowały się na przyjęcie sześciolatek korzystając z rządowego programu Radosna Szkoła. Placówki są wyposażane w specjalne kąciki, które służą do rozwoju motoryki dzieci poprzez zabawę. Sześciolatki mogą korzystać z układanek, gier planszowych, zestawów klocków, tablic demonstracyjnych, zestawów do ćwiczeń gimnastycznych oraz pomocy do zabaw ruchowych i sportowych.

W bieżącym roku z programu Radosna Szkoła skorzystało 12 szkół podstawowych. Dodatkowo Szkoły Podstawowe Nr 1, 5, 8, 11, 14 i 19 uzyskały dofinansowanie do remontów placów zabaw.

Już w tym roku szkolnym – mówi Bogumiła Porębska, dyrektor Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa – do dyspozycji sześciolatek tarnowskie szkoły oddały odpowiednio wyposażone sale lekcyjne i zmodernizowane place zabaw. Rodzice najmłodszych uczniów mogą być pewni, że ich pociechy są pod właściwą opieką wykwalifikowanej kadry pedagogicznej, a prowadzone w szkołach zajęcia nie przekraczają możliwości najmłodszych uczniów. Należy pamiętać o tym, że za dwa lata, w związku z wprowadzeniem obowiązku szkolnego dla wszystkich sześciolatek, uczniowie pierwszych klas nie będą mogli liczyć na tak komfortowe warunki jak obecnie. W niektórych szkołach nauczanie będzie musiało odbywać się wówczas na dwie lub trzy zmiany.

Fajnie, fajniej, najfajniej, czyli szkolne wrażenia sześciolatek

Iza i Konrad, rezolute sześciolatki z Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 5, po dwóch tygodniach nauki o szkole wiedzą niemal wszystko. Z całą klasą i z panią oczywiście zwiedziły szkołę i wszystkie jej zakamarki, z tak niedostępnym miejscem jak gabinet pana dyrektora włącznie. Dyrektor okazał się bardzo sympatyczny i dzieci do szkoły nie mają żadnych uwag.

Iza Obrzut i Konrad Kwiek to jedne z nielicznych jeszcze sześciolatek w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 5 w Tarnowie. Ale pytani o pierwsze wrażenia z pobytu w szkole nie mają żadnych wątpliwości – *Jest fajnie. Wszystko mi się podoba i na pewno nie wróciłbym już do przedszkola* – kategorycznie stwierdza Konrad.

Iza twierdzi, że jest inaczej niż sobie wyobrażała tzn. lepiej, a najbardziej lubi rysować literki „po śladzie”. Konrad dla literki okazuje niejakie lekceważenie – *Najfajniejsza jest zabawa w „ścianę”. Najbardziej lubię się bawić w „ścianę”...* – cokolwiek to jest, rzeczywiście musi być fajne, bo maluch wyraźnie ożywia się na samo wspomnienie.

- I jeszcze fajnie było jak przynieśli dywan. Wcześniej go nie było. Kwestii dywanu Konrad nie rozwija, ale bardzo możliwe, że dywan ma kluczowe znaczenie przy zabawie w „ścianę”. Iza natomiast lubi

Fajne były lekcje odbłaskowe – przypominają sobie nagle – najpierw oglądaliśmy znaki, a potem wycinaliśmy z panią od plastyki różne wzorki, żeby je przykleić do plecaka, żeby dzieci były widoczne jak samochód świeci jak idą do szkoły albo ze szkoły. A ja mam trochę krótko do szkoły – z za-

lem zauważa Konrad. I biblioteka jest fajna. *- Ja już czytam książki i pożyczam w takiej bibliotece koło mojej babci* – mówi Iza i zapewnia, że biblioteka szkolna też będzie miała w niej wierną czytelniczkę. No i super jest, że jest lekcja albo przerwa. *- A na przerwach nie jest za głośno?* – pytam. *- Aż tak nie* – odpowiada szybko Konrad i brzmi to trochę zagadkowo. Dzieciaki zwiedziły całą szkołę. Zapoznały się z pielęgniarką, sekretarką i z dyrektorem, który okazał się niegroźny. Teraz przed nimi uroczystość ślubowania, na którą przygotowują swoje pierwsze szkolne przestawienie.

Do szkoły chodzą na 8.00 i raz w tygodniu na 9.45. Pytam, jak lepiej – rano czy trochę później? Okazuje się, że na ósmą jest lepiej. I na razie wciąż jeszcze chce się wstawać.

Pytam, czy chcą się uczyć pływać i okazuje się, że jest to strzał całkowicie chybiony – *Ja już nurkuję i pływam czołkiem* – odpowiada nieco oburzony Konrad. *- Ja też nurkuję i pływam strzałką i na plecach* – wtrąca Iza. Na basenie chcą tylko doskonalić umiejętności.

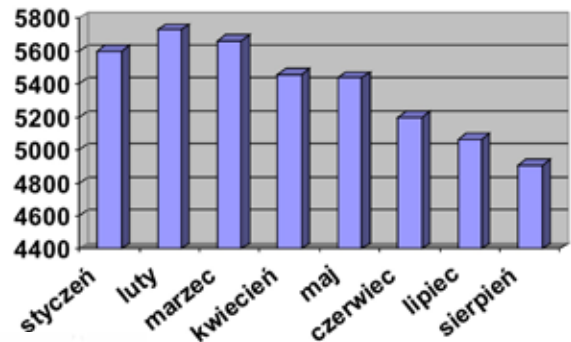
Więcej pracy w Tarnowie

Sytuacja na tarnowskim rynku pracy poprawia się. W porównaniu z ubiegłym rokiem ubyło osób bezrobotnych i spektakularnie zwiększyła się liczba ofert pracy.

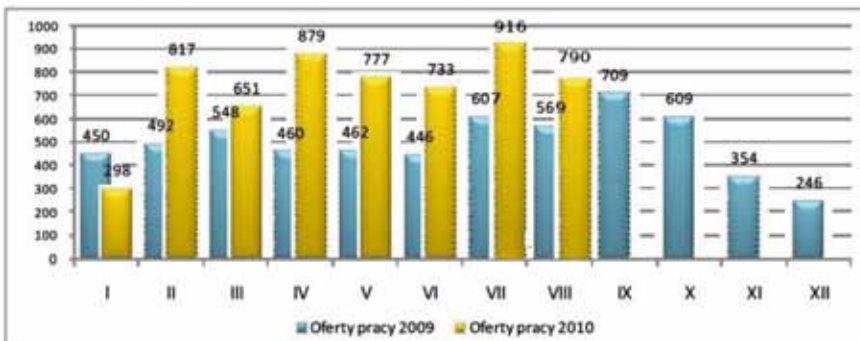
Tegoroczna sytuacja tarnowskiego rynku pracy jest obiecująca. W ciągu pierwszych ośmiu miesięcy tego roku, w Tarnowie, zatrudnienie znalazło ponad 4 tysiące osób bezrobotnych. To o ponad tysiąc więcej niż w porównywalnym okresie ubiegłego roku. Spory udział w popra-

wie sytuacji na tarnowskim rynku pracy miała nowo otwarta galeria handlowa. Tam pracę rozpoczęło około tysiąc osób. Bliższe 680 z nich podjęło zatrudnienie dzięki organizowanym przez tarnowski pośrednik giełdom pracy, w których uczestniczyło 39

Liczba bezrobotnych w Tarnowie w roku 2010

Oferty pracy Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie w 2009 i 2010 roku

pracodawców działających w Gemini Park Tarnów.

Poprawia się również przedsiębiorczość tarnowian. Do sierpnia tego roku ponad 220 zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie bezrobotnych rozpoczęło prowadzenie działalności gospodarczej. W porównywalnym okresie ubiegłego roku na taki krok zdecydowało się niespełna 200 bezrobotnych.

Wspólnie stwórzmy miejski budżet

Tarnowski samorząd, jak co roku, przystępuje do konstruowania miejskiego budżetu na rok 2011.

Stworzenie planu miejskich wydatków nie jest rzeczą łatwą, ważne jednak, by również mieszkańcy Tarnowa mieli możliwość wypowiedzieć się na temat miejskich funduszy. Wśród uczestników ankiety poświęconej temu tematowi rozlosujemy nagrody i upominki.

Na co powinny zostać przeznaczone miejskie pieniądze w roku przyszłym, jakie dziedziny wymagają najwyższego dofinansowania, co należy zrobić w Tarnowie w pierwszej kolejności? Takie pytania zadają sobie co roku autorzy projektu miejskiego budżetu.

Chcemy zapytać o to samych mieszkańców. Osoby, które zechcą wypowiedzieć się na ten temat prosimy o wypełnienie publikowanej obok mini-ankiety dostarczenie jej do Biura Obsługi Mieszkańców w budynku urzędu miasta Tarnowa przy ulicy Mickiewicza 2.

Być może niektórzy z państwa zechcą szerzej uzasadnić swoje wybory i preferencje. Można to będzie uczynić do wkrótce dołączonej ankiety.

Uważam, że pieniądze z budżetu miasta powinny zostać przeznaczone przede wszystkim na:

- Modernizację dróg
- Remonty placówek oświatowych
- Opiekę zdrowotną
- Duże imprezy kulturalne
- Organizację imprez sportowych
- Promowanie miasta
- Współpracę z organizacjami pozarządowymi
- Rozwój terenów rekreacyjnych
- Inne.....

Imię i nazwisko

Adres

Noc Naukowców w Tarnowie

Inteligentne domy, malowanie światłem, elektroniczny pies, nowoczesna broń i zaawansowany sprzęt medyczny były głównymi atrakcjami tarnowskiej części Małopolskiej Nocy Naukowców. Impreza, która początkowo rozgrywała się jedynie w Krakowie, w tym roku po raz trzeci miała swoją tarnowską odsłonę.

W związku z tegoroczną edycją Małopolskiej Nocy Naukowców w kilku ważnych na naukowej mapie Tarnowa punktach, można było obejrzeć poruszające wyobraźnię prezentacje. Impreza rozpoczęła się w Mościckim Centrum Kultury rozstrzygnięciem konkursu filmowego „W pogoni za Naukowcem”. Podczas odbywających się tam później warsztatów można było zobaczyć Interaktywny Plac Zabaw, malować światłem i pobawić się z elektronicznym psem.

W siedzibie Zakładów Mechanicznych Tarnów S.A. największą atrakcją było strzelanie laserem do celu. Oprócz tego

futurystycznego rozwiązania można było obejrzeć całkiem konwencjonalną broń produkowaną w Tarnowie: zestaw artyleryj-

ska –raketowy, karabiny o kalibrach: 7,62 mm i 12,7 mm oraz granatniki.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa przygotowała demonstrację pt. „Magiczny świat naukowców” obejmujące zagadnienia z dziedziny biologii, chemii, medycyny, matematyki, fizyki, ochrony przyrody, mechaniki, informatyki, robotyki oraz nowoczesnej komunikacji.

W Szpitalu Wojewódzkim im. Św. Łukasza do zwiedzania udostępniono dział diagnostyki laboratoryjnej i obrazowej oraz pracownię serologii transfuzjologicznej z bankiem krwi. W Małopolskiej Nocy Naukowców udział wzięła także firma Duonet, która zaprezentowała możliwości nowoczesnych technik wizualizacji.

Noc Naukowców to inicjatywa, która powstała przed czterema laty, by spopularyzować naukę i „oswoić” ten obcy dla przeciętnego młodego człowieka świat. W tym roku tarnowskie firmy i szkoły uczestniczyły w tej akcji po raz trzeci.

Komputery z Urzędu Miasta pomogą uczniom

Dwie tarnowskie szkoły wraz z początkiem września wzbogaciły się o zestawy komputerowe przekazane przez tarnowski magistrat. Korzystają z nich uczniowie Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 2 oraz Zespołu Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 1 w Mościcach.

Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 wzbogacił swoją bazę dydaktyczną o trzy komputery. Dwa z nich trafią do pracowni chemicznej i biologicznej. W tej ostatniej sprzężony z mikroskopem komputer będzie służył do wykonywania szkolnych projektów badawczych. Przekazane przez Urząd Miasta Tarnowa komputery staną się częścią wyposażenia wymaganego do uzyskania przez Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Tarnowie akredytacji pozwalającej na przeprowadzanie matury międzynarodowej.

Sześć komputerów z Urzędu Miasta Tarnowa otrzymał Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 1 w Mościcach. Trafiły one na pracownię i dzięki umowie z firmą Siemens zostały wyposażone w specjalne oprogramowanie nadzorujące obróbkę maszynami CNC.

Przekazane przez tarnowski magistrat komputery wyposażone są w monitor LCD oraz system operacyjny Windows. Wartość jednego zestawu to około 600 złotych. Wraz z komputerami Urząd Miasta Tarnowa przekazał do tarnowskich szkół po dwie drukarki, skaner oraz urządzenia zapobiegające powstawianiu przepięć.

Dwa miliony złotych, trzy lata realizacji

„Cztery Talie Roku”

W ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego tarnowski teatr w latach 2011-2013

przystąpi do realizacji projektu „Cztery Talie Roku”. Cały projekt będzie kosztował ponad dwa miliony złotych, z czego połowa to środki europejskie.

W ramach projektu przewidziano organizację czterech imprez:

„Talia bez barier” - adresowana do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, „Mała Talia” - festiwal spektakli dla dzieci. **Ogólnopolski Festiwal Komедии „Talia”** – konkurs różnorodnych gatunków i form spektakli komediowych oraz „Talia – **Korzenie**” przegląd zespołów amatorskich o charakterze regionalnym.

- *Chcę serdecznie podziękować marszałkowi **Romanowi Ciepeli**. Dzięki dobrej zespołowej pracy udało się stworzyć ciekawy projekt i dostać na niego dotację. Nie udało by się zapewnić płynności finansowej tak dużego projektu, bez deklaracji o wsparciu ze strony prezydenta **Ryszarda Ścigały**. Czekam na ogromną pracę, ale lubię takie duże wyzwania – mówi **Edward Żentara**, dyrektor teatru.*

Partnerami Projektu są: Gmina Miasta Tarnowa, Pałac Młodzieży, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Tarnowie oraz Małopolskie Centrum Kultury Sokół w Nowym Sączu.

„Po odejściu od kasy reklamacji nie uwzględnia się”...?

Tabliczka treści „Po odejściu od kasy reklamacji nie uwzględnia się” wisząca w sklepie przy kasie tak jak i inne przedziwne informacje redagowane przez sprzedawcę, mają za zadanie w pierwszej kolejności zniechęcić konsumentów do dochodzenia swoich praw. Są to wybiegi sprzedawcy niezgodne z przepisami prawa i stanowić mogą nieuczciwą praktykę rynkową.

Reklamacje uwzględnia się

W kilku sklepach Tarnowa zauważyłem tabliczkę treści „Po odejściu od kasy rekl-

macji nie uwzględnia się”. Tabliczka jak to tabliczka, kupiona w sklepie z drukami akcydensowymi ma na pozór ucywilizować relacje pomiędzy konsumentem a sprzedawcą. Na pozór, bowiem stanowi ona niepotrzebne ryzyko w działalności sprzedawcy. Widząc taką tabliczkę w kolejnym sklepie, „zapaliło się” czerwone światełko w mojej głowie, a kołatające się w niej myśli ostrzegały mnie, że coś jest nie tak. Niezbyt dużo czasu zajęło mi wypracowanie jedynego możliwego stanowiska w tej sprawie, że jest ona niezgodna z przepisami prawa, a przynajmniej z tymi, które regulują składanie reklamacji przez konsumentów. Bo przecież to konsument decyduje, czy chce złożyć reklamację towaru konsumpcyjnego czy też nie. Oczywiście istnieją pewne obwarowania, np. w postaci terminów, ale żeby od razu nie uwzględniać reklamacji? Jest to niezrozumiałe.

Natychmiast przypomniałem sobie, że widziałem z kolei inną tabliczkę, której treść również budziła moje niezdrowe emocje. Otóż w jednym ze sklepów w Krakowie zauważyłem tabliczkę treści: „Szanowni Klienci! Informujemy, że zakupiony towar

RTV można sprawdzić w punkcie serwisowym poza kasami”. Na pozór ta mało istotna informacja, w swojej treści w sposób istotny narusza jedną z zasad regulujących sprzedaż konsumencką. Narusza ona nasze konsumenckie niczym nieskrępowane prawo do wyboru towaru i wcześniejszego jego sprawdzenia. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, to właśnie sprzedawca jest zobowiązany zapewnić w miejscu sprzedaży odpowiednie warunki techniczno-organizacyjne umożliwiające dokonanie wyboru towaru konsumpcyjnego. Sprawdzenie jego jakości i kompletności oraz sprawdzenie funkcjonowania głównych jego mechanizmów i podstawowych podzespołów. Mówiąc prosto z mostu, powinniśmy mieć możliwość sprawdzenia czy suszarka do włosów działa, nim za nią zapłacimy. Więc jak w takiej sklepowej rzeczywistości, sprawdzić czy interesujący nas towar działa. Od razu przypominam sobie zeznania podczas jednej z rozpraw jakie złożył pracownik serwisu produktów jednej z markowych firm. Zeznał on, że go nie dziwi to, że w chwili zakupu w telewizorze tego producenta nie ma głosu, bowiem 15-20 % produktów tej firmy w chwili sprzedaży jest zepsuta.

Polszczyzna obowiązuje

Innym obowiązkiem sprzedawcy jest udzielenie kupującemu informacji w języku polskim, które będą jasne, zrozumiałe i nie wprowadzające w błąd, a zatem wystarczające do pełnego korzystania ze sprzedanego towaru konsumpcyjnego. Nie ukrywam, że zdarzyło mi się widzieć produkty, które nie miały instrukcji w języku polskim, a przecież sprzedawca jest zobowiązany wydać kupującemu wraz z towarem konsumpcyjnym wszystkie elementy jego wyposażenia oraz sporządzone w języku polskim instrukcje obsługi, konserwacji i inne dokumenty wymagane przez odrębne przepisy. Ale zdarzyło mi się także widzieć instrukcję obsługi napisaną po polsku przez osobę pochodzącą z Azji. Był to koszmar, którego nikomu nie polecam.

Inną sprawą jest to, że na niektórych produktach można znaleźć także informacje, które na pierwszy rzut oka wprawia nas w zdumienie, a później w śmiech. Jednakże po krótkiej refleksji zrozumiemy, że są ważne i niezwykle potrzebne. Ale refleksje nad ich treścią pozostawiam Państwu. Jedną z takich informacji jest informacja znajdująca się na kostiumie Supermana dla dzieci:

„Włożenie tego kombinezonu nie umożliwi ci latania”. Inną i niezwykle intrygującą jest informacja znajdująca się na japońskim robocie kuchennym: „Nie używać w celu innego użycia”. Albo, informacja na leku przeciw kaszlowi, przeznaczonym dla dzieci o treści: „Nie prowadzić samochodu ani nie obsługiwać urządzeń mechanicznych po zażyciu preparatu.”

Cenowa schizofrenia

Innym przykładem nieprzestrzegania elementarnych zasad obrotu (nie tylko) konsumenckiego jest np. to, że zgodnie z obowiązującymi przepisami na stacjach benzynowych ceny paliw winny być oznaczone i podane w taki sposób, aby były one wyraźne i czytelne dla kierowców pojazdów poruszających się po drogach publicznych i zbliżających się do stacji benzynowej. A zatem jak to jest w rzeczywistości oceńcie Państwo sami, powiem tylko tyle, że nie zawsze rodzaj paliw sprzedawany przez daną stację, znajduje odzwierciedlenie na słupie stojącym obok stacji i zachęcającym nas do jej odwiedzenia i dokonania zakupu.

No cóż, życie konsumenta jest niezwykle ciekawe.

Krzysztof Podgórski
Miejski Rzecznik Konsumentów
w Tarnowie

Nowe obowiązki odpadowe

Wkrótce w naszym mieście wejdą w życie nowe przepisy porządkowe. Na wrześniowej sesji Rada Miejska uchwaliła zmianę „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Tarnowa”. Korekta ta wynika z nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a polega na rozszerzeniu katalogu odpadów, które nie mogą trafić do kosza na śmieci i następnie na składowisko odpadów, lecz muszą być przekazywane do uprawnionych punktów zbierania.

Chodzi o zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (tzw. „elektrośmieci”) oraz baterie i akumulatory. Należy podkreślić, że krajowe regulacje gospodarowania tymi odpadami wynikają z dyrektyw Unii Europejskiej, na podstawie których państwa członkowskie są zobowiązane do uchwalenia aktów prawnych regulujących obowiązki związane ze zbieraniem, przetwarzaniem, odzyskiem, recyklingiem i usuwaniem tego rodzaju odpadów. Z pewnością już przyzwyczailiśmy się do podawania w sklepach składnika cen niektórych towarów związanego z kosztem gospodarowania odpadami (KGO). To właśnie przeniesiona przez producenta na konsumenta opłata za utylizację odpadów po wyeksploatowaniu zakupionego sprzętu. Ma to być dodatkową mobilizacją dla użytkowników artykułów elektrycznych i elektronicznych – skoro opłaciliśmy zagospodarowanie odpadów, oddajmy je do odpowiednich punktów zbierania.

O zagrożeniach związanych z wyrzucaniem sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz baterii i akumulatorów

do pojemników na śmieci pisaliśmy już w naszym miesięczniku w numerach kwietniowym i majowym z 2010 r. Tam, w ramach poradnika Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej „Ekolekcje”, przedstawiona została szczegółowa charakterystyka odpadów tego rodzaju, uciążliwość, jaką mogą stanowić dla środowiska oraz porady, jak należy prawidłowo postępować z tymi odpadami. Przypomnijmy, że popularne „elektrośmieci” to m.in. zużyte pralki, lodówki, komputery, telewizory, telefony, świetlówki i żarówki energooszczędne, sprzęt audio, żelazka, zmywarki, kuchenki elektryczne, odkurzacze, miksery, wiertarki ... i wiele innych przedmiotów wykorzystujących energię elektryczną. Stare, zużyte sprzęty rzadko przydają się w przyszłości, nie powinny być gromadzone w piwnicach, na strychach czy w garażu. Należy je przekazać do punktu zbierania, gdzie zostaną poddane procesowi przetworzenia z maksymalnym wykorzystaniem elementów do nowych produktów.

Jak to zrobić? We współpracy Urzędu Miasta z firmą Argo-Film oraz Zakładem Składowania Odpadów Komunalnych

zostały przygotowane w Tarnowie dwa punkty bezpłatnego odbioru „elektrośmieci”: przy ul. Fabrycznej 7a oraz przy ul. Cmentarnej. Odpady te można oddać również do Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej (dotyczy to klientów tej firmy, posiadających umowy na odbiór odpadów komunalnych). Elektrośmieci można także oddać w sklepie przy zakupie nowych urządzeń elektrycznych lub w punkcie serwisowym gdy okaże się, że naprawa sprzętu nie jest już możliwa.

Pamiętajmy, że wyrzucając odpady zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego do zwykłego kosza na śmieci bądź porzucając na „dzikim” wysypisku odpadów narażamy się na grzywnę do 5 tys. zł.

Także małe baterie mogą stanowić wielki problem. Rocznie sprzedaje się w Polsce około 300 milionów baterii. Wyrzucenie ich do kosza stwarza zagrożenie dla środowiska oraz zdrowia ludzi. Baterie zawierają sporą ilość metali ciężkich (ołów, rtęć, kadm, nikiel czy cynk) oddziałujących negatywnie na organizm żywe. Od ubiegłego roku wszystkie sklepy sprzedające baterie, o powierzchni ponad 25 metrów kwadratowych, mają obowiązek przyjmować wyczerpane baterie i zużyte akumulatory przyniesione przez klientów. Pojemniki na baterie znajdują się także w budynkach administracji (np. UMT przy ulicy Goldhammera 3) oraz wielu tarnowskich przedszkolach i szkołach.

Zwróćmy uwagę, aby w naszym domu zużyte baterie nie trafiły do kosza, lecz były gromadzone oddzielnie i okresowo zanoszone do punktu zbierania.

EKOŚWIAT

W tym roku Przegląd Filmów Ekologicznych EKOŚWIAT organizowany jest po raz jedenasty. Do udziału w przeglądzie zapraszamy przede wszystkim uczniów tarnowskich szkół ale także innych mieszkańców naszego miasta zainteresowanych sprawami ochrony przyrody.

Imprezie towarzyszy wystawa fotograficzna „Chrońmy tereny wodnoblotne”. Wystawę można obejrzeć przed i po emisji filmów.

W ramach Przeglądu, który odbędzie się w dniach 28 września – 1 października 2010r., wyemitowane zostaną filmy: „Astro

Boy” - przeznaczony dla uczniów szkół podstawowych, opowiadający o chłopcu-robotce, który w poszukiwaniu swojego przeznaczenia przeżywa masę niebываłych przygód, „Zatoka delfinów” - dla uczniów szkół gimnazjalnych i młodzieży szkół średnich, a także dorosłych mieszkańców miasta. Film opowiada prawdziwą, niewiarygodną historię tajnej misji ukazującej prawdę o polowaniach na delfiny. Prezentowany będzie także film „Tarnów. Polski biegun ciepła” przygotowany w ramach kampanii ekologicznej „Tarnowska przyroda”.

Przegląd przygotowywany przez Urząd Miasta Tarnowa i Tarnowskie Cen-

trum Kultury współfinansowany jest ze środków Gminy Miasta Tarnowa oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Zachęcamy do obejrzenia zarówno filmów jak i wystawy przyrodniczej.

Poradnik Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Tarnowie

EkoLekcje 2010

LEKCJA 5

Temat: „Nie marnuję – kompostuję”

Co to jest kompost i na czym polega kompostowanie

Kompost jest to nawóz organiczny wytwarzany z odpadów roślinnych i zwierzęcych w wyniku częściowego, tlenowego rozkładu przez mikroorganizmy (butwienie). To bogate źródło materii organicznej i zarazem najtańszy materiał służący do użyzniania gleby. Kompost wzbogaca glebę w próchnicę, zwiększa jej pojemność wodną i powietrzną, poprawia wzrost i rozwój roślin. Stosuje się go jako składnik podłoża dla upraw warzyw oraz kwiatów rabatowych i doniczkowych, a także jako nawóz organiczny w rolnictwie, sadownictwie i ogrodnictwie, w parkach i ogrodach.

Proces kompostowania przebiega w przyzmaczkach kompostowych, kompostownikach lub specjalnych bioreaktorach. Na dość złożony proces mineralizacji wpływają m.in. materiał, który kompostujemy, temperatura kompostowania, dostępność tlenu, wilgotności kompostowanego materiału oraz ilość i jakość kompostujących mikroorganizmów.

Kompostowanie jest najprostszą i najefektywniejszą metodą wytwarzania bardzo wartościowego podłoża organicznego.

Szacuje się że w Polsce około 60% gleb ma niedomiar humusu. Ubytki muszą więc być uzupełniane. Możemy łatwo pomóc przyrodzie stosując kompostowanie.

Wytworzony w procesie kompostowania humus wykazuje się, w zależności od kompostowanych materiałów, znaczącą zawartością azotu, potasu, fosforu i wapnia. Kompost stanowi doskonały nawóz dla roślin.

Zalety kompostowania

W ciągu całego roku na działce, w ogrodzie i w domu zbiera się potężna masa odpadków roślinnych. Dzięki kompostowaniu unikniemy ich wyrzucania czy palenia oraz z całą pewnością uzyskamy cenny wkład do produkcji materiałów nawozowych.

Kompostując domowe bioodpady możemy zmniejszyć nawet o 30-50% ilość odpadów trafiających na składowisko, zmniejszamy także uciążliwość tych odpadów dla otoczenia. Przyczyniamy się także do ponownego wprowadzenia

substancji organicznych do zamkniętego obiegu materii w środowisku naturalnym.

Kompostowanie jest niskonakładowe i cechuje się łatwością składowania niewykorzystanego materiału. Zacznijmy zatem przygodę z kompostowaniem przy domu i na działkach.

Co można kompostować i co z tego otrzymujemy

Do przygotowania kompostu z powodzeniem możemy wykorzystać odpady kuchenne, skoszoną trawę, gałązki - odpadki organiczne poprawiające cyrkulację powietrza w przyzmaczce. Wykorzystać możemy zdro-

Odpadki nadające się do kompostowania:

- resztki roślinne, gałązki żywopłotów (cieńsze od 2 cm)
 - liście
 - skoszona trawa (w cienkich warstwach)
 - resztki owoców i warzyw
 - nadziemne części chwastów
 - niezadrukowany papier (papier śniadaniowy, chusteczki, serwetki, tektura itp.)
 - ziemia z doniczek i skrzynek
 - rozgniecione skorupki z jaj
 - fusy z kawy i herbaty
 - przekwitnięte kwiaty
 - obornik, także zwierząt domowych
- Do kompostownia nie nadają się:
- kamienie, gruz
 - szkło
 - metale (np. puszki)
 - resztki mięsa, kości, ości
 - kolorowo zadrukowany papier
 - stary papier (gazety i kartony)
 - nieumyte skórki z cytrusów
 - resztki roślinne zawierające środki konserwujące, rosące przy drodze
 - resztki olejów i farb
 - śmieci z odkurzacza
 - środki ochrony roślin, itp. chemikalia
 - duże ilości chwastów z nasionami i chorych roślin

we resztki roślinne, chwasty bez nasion, liście i popiół drzewny, resztki jedzenia, obierki owoców i warzyw oraz fusy po herbacie. Wykorzystać też możemy drewno, pod warunkiem, że dobrze je rozdrobnimy. Kompostować możemy niemal wszystkie substancje organiczne, pod warunkiem, że nie są skażone lub toksyczne. Absolutnie nie powinniśmy dodawać do kompostu resztek nieorganicznych. Nigdy nie po-

winniśmy dodawać do kompostownia kości i tłuszczy, które mimo organicznego pochodzenia bardzo długo się rozkładają i zanieczyszczają kompost. Do przyzmaczki nie powinniśmy dodawać również resztek roślin porażonych przez choroby, chorych owoców, łętów z pomidorów, materiałów nierozdrobnionych oraz związków wapnia, przyspieszających wprawdzie rozkład substancji organicznej, ale i pozbawiających ją bardzo potrzebnego azotu.

Jak to robić w praktyce

Decydując się na produkcję własnego kompostu mamy do wyboru dwie metody - kompostowanie w przyzmaczce lub kompostowanie w kompostowniku.

Kompostowanie w przyzmaczce jest nieco prostsze i dużo tańsze niż budowa lub zakup kompostownika. Zimą zmuszeni będziemy jednak okryć ją materiałem izolacyjnym, co pozwoli utrzymać korzystniejszą dla procesów rozkładowych temperaturę. Unikajmy również układania zbyt grubych warstw. Kompostu nie powinniśmy umieszczać w dołach lub zbiornikach betonowych.

Zaletą budowy lub zakupu kompostownika są z całą pewnością: większa estetyka, utrzymanie kompostu w uporządkowanej formie, oraz zabezpieczenie kompostowanego materiału przed wiatrem i wysuszeniem przez promienie słoneczne.

Kompost ogrodniczy najłatwiej przygotować w specjalnych skrzynkowych kompostownikach. Znajdziemy je w ofercie wielu sklepów. Wykorzystać możemy również termokompostowniki, zalecane dla tych, którym zależy na przyśpieszeniu tempa procesu rozkładu odpadków. Wykorzystać możemy też zakupione kompostowniki z tworzyw sztucznych, umożliwiające dobrą izolację materiału kompostowego, dzięki czemu aktywność bakterii rozkładających kompost możliwa będzie również w okresie chłódów.

Kolejną, nowoczesną, aczkolwiek rzadko stosowaną formą kompostowania jest wykorzystanie specjalnych worków kompostowych. Jest to forma wygodna, dyskretna i pozwalająca na uzyskanie

nawozu w szybszym czasie, niż przy zastosowaniu metod tradycyjnych.

Zakładanie kompostu powinno odbywać się od wiosny do jesieni, tylko wtedy, gdy temperatura jest dodatnia. Na kompostownik wystarczy około 4-5 m² zacisznej, częściowo zacienionej części ogrodu. Miejsce to powinno być osłonięte od wiatru i gorącego słońca. Powinniśmy również zadbać o to, by kompostowany materiał miał bezpośredni kontakt z podłożem. Brak takiego dostępu spowolni proces mineralizacji. Aby kompostownik spełniał swoją rolę, powinien umożliwiać dobre przewietrzanie warstw masy kompostowej, odprowadzanie nadmiaru wilgoci, łatwe nawilżanie materiału, oraz dostępność do materiału w celu jego przerobienia. Kompostownik powinien posiadać przykrywą,

nie układamy kolejne warstwy materiału, które przekładamy ziemią ogrodową lub drobno rozkruszoną gliną, bądź też wspomnianymi gałązkami. Wysokość przyzmy nie powinna przekroczyć 1,5 metra. Aby możliwe było osiągnięcie odpowiedniej temperatury, przyspieszającej rozkład materii organicznej, niszczącej nasiona chwastów i niektóre czynniki chorobotwórcze, przyzma powinna mieć objętość nie mniejszą niż 1m³, a najlepiej 2m³. Liście i trawę rozkładamy w cienkich warstwach, zbyt grube, mocno zbite zatrzymają powietrze, a inne odpadki zamiast ulegać procesowi mineralizacji będą gnić. Jedną z zasad towarzyszących tworzeniu kompostu jest konieczność dodania dojrzałego

jeju kompostu, pełniącego w tym momencie funkcję aktywatora. Zaszczepiamy nim nowy materiał. Dzięki temu, w nowej przyzmy pojawią się biorące udział w rozkładzie materii organicznej glebowe. Powinniśmy również pamiętać o regularnym zalewaniu przyzmy wodą. Kompostowany materiał powinien bowiem mieć konsystencję mokrej gąbki. Na koniec dobrze jest zwinąć swoje dzieło słomą, bądź warstwą ziemi, czy torfu. Na jej wierzchu formujemy zagłębienie ułatwiające w wodzie opadowej

wnikanie w głąb przyzmy. Po upływie 3 tygodni świeży kompost nadawać będzie się na tzw. mulcz. Niektórzy ogrodnicy wykorzystają go jako jesienny nawóz. Dojrzały, powstający po 9-12 miesiącach kompost wyglądem i zapachem przypomina świeżą ziemię. Równocześnie wyróżnia się ciemnobrunatną barwą i jednolitą strukturą. Przed jego wykorzystaniem powinniśmy odrzucić zbyt grube elementy, które nie uległy mineralizacji. Wykorzystajmy je do tworzenia kolejnego kompostu. Musimy pamiętać o konieczności przerabiania przyzmy kompostowej, co około 2 miesiące. Tylko wtedy procesy rozkładu będą zachodziły prawidłowo, a kompost będzie dojrzał. Przerabianie to po prostu przemieszczanie warstw kompostu, przekopanie, w taki sposób, by warstwy wierzchnie znalazły się pod spodem. Taki zabieg ma na celu stworzenie korzystnych warunków rozwoju dla drobnoustrojów. Chcąc przyspieszyć procesy rozkładowe możemy zastosować kilka znanych

sposobów. Możemy nasączyć przyzmy roztworem dojrzałego kompostu, wymieszanego w wodzie z dodatkiem niewielkiej ilości nawozu azotowego, możemy wprowadzić do przyzmy preparaty sporządzone z krwawnika, rumianku, pokrzywy, czy mniszka, możemy również po prostu wrzucić do przyzmy dżdżownice zebrane na działce.

Kompost najlepiej zastosować jesienią. W pełni dojrzały wkopujemy w glebę na głębokość około 30 centymetrów. Jeszcze nie w pełni dojrzały kompost, pozostawiamy na okres zimy na powierzchni gleby, a wkopujemy dopiero wiosną. Kompost w pełni dojrzały możemy również stosować na wiosnę. Dojrzały kompost możemy stosować bez żadnych obaw i ograniczeń ilościowych do nawożenia gleby. W przeciwieństwie do nawozów syntetycznych i obornika, kompost nie stwarza zagrożenia przenawożenia lub zatrucia środowiska. Zwiększy on urodzajność pól, pozwoli na rekultywację ubogiej w składniki odżywcze i mineralne lub zanieczyszczonej gleby.

Przypomnijmy, że w Zakładzie Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie przy ul. Cmentarnej działa kompostownia przerabiająca odpady zielone przyjmowane z terenów miejskich oraz od mieszkańców (w tym z jesiennej akcji zbiórki liści). Moc przerobowa tej instalacji to 4.000 ton na rok. Wszyscy mieszkańcy, którzy nie mają warunków do lokalizacji swojego kompostownika mogą przywieźć odpady zielone i oddać bezpłatnie do kompostowni na ul. Cmentarnej.

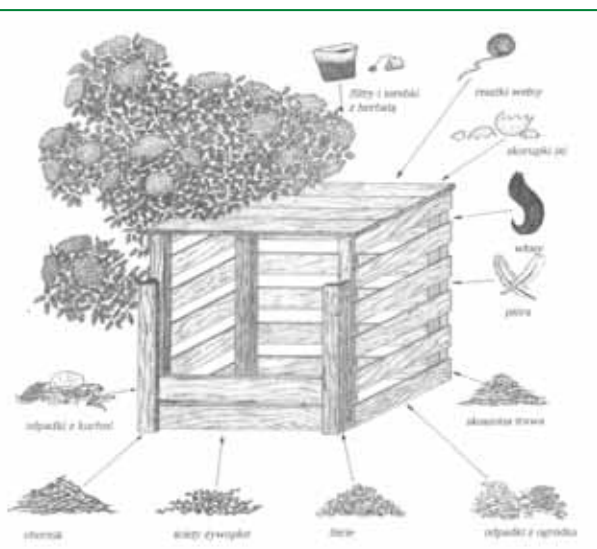
Podsumujmy ekolekcję

Kompostowanie to z całą pewnością prosty, tani i szybki sposób na uzyskanie własnego nawozu i jednocześnie pozbycie się zbędnych odpadów organicznych z naszych gospodarstw domowych w sposób w pełni ekologiczny.

Internet jest kopalnią wiedzy również dla zainteresowanych tą tematyką.

Zachęcamy do kompostowania zgodnie z hasłem „Nie marnuję – kompostuję”.

W ten sposób odciążymy też środowisko odpadów komunalnych. To jest możliwe. Bądźmy Eko-aktywni.

Rysunek pokazuje uproszczony schemat układania warstw kompostu

a jedna ze ścian powinna pozwolić się wyjmować lub przesuwać.

W średniej wielkości ogrodzie powinniśmy założyć kompostownik składający się z trzech komór. Pierwsza pełnić będzie rolę silosu, do którego wrzucać będziemy odpadki organiczne. W drugiej komorze kompost będzie dojrzał, trzecia stanowić będzie magazyn dojrzałego kompostu.

Spodnią warstwę kompostu powinien stanowić 20 centymetrowy podkład z połamanych gałęzi, z których najgrubsze układamy najniżej. W ten sposób uzyskamy tzw. warstwę drenażową, która będzie doskonałym systemem wentylacyjnym. Pomiedzy poszczególnymi warstwami kompostu dobrze jest dodać nieco połamanych gałęzi zapewniających oddychanie. Następnie tworzymy warstwę pochłaniającą składniki mineralne wymywane przez wodę z wyższych warstw przyzmy. Zastosować możemy torf, ziemię ogrodową, słomę lub częściowo rozłożony zeszlaczony kompost. Następ-

nie wkładamy kolejne warstwy materiału, które przekładamy ziemią ogrodową lub drobno rozkruszoną gliną, bądź też wspomnianymi gałązkami.

Wysokość przyzmy nie powinna przekroczyć 1,5 metra. Aby możliwe było osiągnięcie odpowiedniej temperatury, przyspieszającej rozkład materii organicznej, niszczącej nasiona chwastów i niektóre czynniki chorobotwórcze, przyzma powinna mieć objętość nie mniejszą niż 1m³, a najlepiej 2m³. Liście i trawę rozkładamy w cienkich warstwach, zbyt grube, mocno zbite zatrzymają powietrze, a inne odpadki zamiast ulegać procesowi mineralizacji będą gnić. Jedną z zasad towarzyszących tworzeniu kompostu jest konieczność dodania dojrzałego

jeju kompostu, pełniącego w tym momencie funkcję aktywatora. Zaszczepiamy nim nowy materiał. Dzięki temu, w nowej przyzmy pojawią się biorące udział w rozkładzie materii organicznej glebowe. Powinniśmy również pamiętać o regularnym zalewaniu przyzmy wodą. Kompostowany materiał powinien bowiem mieć konsystencję mokrej gąbki. Na koniec dobrze jest zwinąć swoje dzieło słomą, bądź warstwą ziemi, czy torfu. Na jej wierzchu formujemy zagłębienie ułatwiające w wodzie opadowej

wnikanie w głąb przyzmy. Po upływie 3 tygodni świeży kompost nadawać będzie się na tzw. mulcz. Niektórzy ogrodnicy wykorzystają go jako jesienny nawóz. Dojrzały, powstający po 9-12 miesiącach kompost wyglądem i zapachem przypomina świeżą ziemię. Równocześnie wyróżnia się ciemnobrunatną barwą i jednolitą strukturą. Przed jego wykorzystaniem powinniśmy odrzucić zbyt grube elementy, które nie uległy mineralizacji. Wykorzystajmy je do tworzenia kolejnego kompostu. Musimy pamiętać o konieczności przerabiania przyzmy kompostowej, co około 2 miesiące. Tylko wtedy procesy rozkładu będą zachodziły prawidłowo, a kompost będzie dojrzał. Przerabianie to po prostu przemieszczanie warstw kompostu, przekopanie, w taki sposób, by warstwy wierzchnie znalazły się pod spodem. Taki zabieg ma na celu stworzenie korzystnych warunków rozwoju dla drobnoustrojów. Chcąc przyspieszyć procesy rozkładowe możemy zastosować kilka znanych

Tarnowskie pomniki przyrody (V)

Aleja lipowa wzdłuż ulicy Obrońców Lwowa

Aleja lipowa przy ul. Obrońców Lwowa w Tarnowie-Mościcach obejmuje 141 lip drobnolistnych o obwodach 78-261 cm. Uchwałą Rady Miejskiej w Tarnowie

w czerwcu 2007r. aleja została ustanowiona pomnikiem przyrody. Lipy posadzono w 1935r. równocześnie z powstającym „Osiedlem za Torem”. Rzadko spotykana czterorzędowa aleja charakteryzuje się jednolitym składem gatunkowym i wysokim stopniem kompletności zadrzewienia, w którym brakuje tylko kilkanaście drzew. Z uwagi na wybitne walory krajobrazowe poprowadzono tędy turystyczny szlak rowerowy. Lipa drobnolistna (*Tilia cordata* Mill.) pochodzi z Europy i Azji Zachodniej. W Polsce występuje w stanie naturalnym, ale bardzo często jest sadzona przy domach, w parkach i przy drogach, jako drze-

wo ozdobne. Największa lipa drobnolistna w Polsce rośnie w miejscowości Cielętniki, w gminie Dąbrowa Zielona w województwie śląskim. Liczy ona około 520 lat, ma 35 m wysokości oraz 995 cm w obwodzie. Drzewa tego gatunku należą do długowiecznych, mogą żyć do 1000 lat. Warto wspomnieć, iż lipa u Słowian i Germanów uważana była za drzewo święte. Miała chronić przed piorunami i złymi duchami. Ceniono ją od najdawniejszych czasów nie tylko ze względu na jej piękno, lecz również właściwości lecznicze i miododajne. Lipa uważana jest także za drzewo obdarzone pozytywną energią. Należy również przypomnieć, iż powoływana jest w piśmiennictwie. Najbardziej znanym wierszem jest frazka Jana Kochanowskiego „Na lipę”.

Topola biała przy ulicy Okrężnej

Topola biała o obwodzie 458 cm rosnąca przy ul. Okrężnej obok mostu nad potokiem Wątok została ustanowiona pomnikiem przyrody w 1987 r. Na pniu drzewa zawieszona jest mała kapliczka. Topola biała wraz z topolą czarną są gatunkami rodzimymi i stanowią podstawowy składnik coraz rzadszych w Europie lasów łęgowych, rosnących wzdłuż rzek. Przyrastają bardzo szybko i mogą osiągać ogromne rozmiary.

Topola biała może żyć ponad 400 lat. Według znawców tematu najstarsza topola biała w Polsce rośnie we wsi Januszkowice w województwie podkarpackim. Drzewo to ma 217 lat, obwód 744 cm, pierśnicę 237 cm oraz wysokość 37,7 m. Najgrubszą topolą białą w Polsce jest białodrzew, który rośnie w pozostałościach parku na granicy miejscowości Leszno i Grądy koło Warszawy. Obwód mierzony na wysokości 1,3 m wynosi 10,8 m, choć według innych źródeł obwód ten wynosi 9,96 m. Mieszkańcem topoli białej z topolą osiką jest topola szara.

Tarnowianie sprząтали świat

W piątek 17 września 2010 r. mieszkańcy Tarnowa przystąpili do 17 akcji „Sprzątanie Świata-Polska” pod hasłem „Chrońmy bioróżnorodność-segregujmy odpady”. **Urząd Miasta przekazał 56 placówkom kilka tysięcy worków na odpady oraz rękawice, a także plakaty propagujące akcję.**

Organizatorom chodzi nie tyle o sprzątanie, co o nauczenie nieśmiecenia i pilnowania, by nie śmiecono. Aura niezbyt zachęcała do wyjścia w teren, jednak tarnowianie nie zawiedli. Zebrano blisko 5 500 kg odpadów oraz kilkaset kilogramów surowców wtórnych, takich jak papier czy plastik. Oprócz okolic szkół i przedszkoli porządkowano tereny spacerowe i rekreacyjne

- Piaskówkę, Kantorię, Las Lipie, Las Soślina, „Marcinkę”, Stawy Krzyskie, czy rezerwat Debrza, a także osiedla mieszkaniowe i pobocza dróg. Do sprzątania przystąpiło 56 grup ochotników uczniów i przedszkolaków, Bursa Międzyszkolna, Warsztat Terapii Zajęciowej im. Jana Pawła II, Ochotniczy Hufiec Pracy VI-23 oraz osadzeni w obu tarnowskich Zakładach Karnych.

Uczestnicy akcji zebrali wiele odpadów opakowaniowych: szklanych i plastikowych, worki foliowe, ale też elementy wy-

posażenia mieszkań. Warto tu wspomnieć, iż nie spotyka się odpadów niebezpiecznych jak akumulatory czy świetlówki.

Tarnowski zawodnik najlepszy w kartingu

Początkiem września, po kilku miesiącach poszukiwań, wyłoniono najlepszego w Polsce zawodnika kartingu w programie „Red Bull As w Karcie”. Zwycięzcą cyklu został **Dariusz Madura**, który na co dzień trenuje na torze „Speed Race Tarnów”.

Na Placu Trzech Krzyży w Warszawie rozegrano finał zawodów „Red Bull As w Karcie”. Impreza, w której udział mogli wziąć jedynie najlepsi polscy kierowcy gokartów wyłonieni w eliminacjach, zgromadziła wielu kibiców. Wśród zawodników pokonujących tor na świeżym powietrzu najszybszy okazał się zawodnik „Speed Race

Tarnów”, **Dariusz Madura**. Osiągnął on czas 8 minut 41 sekund i był bliski pokonania tegorocznego debiutanta w cyklu Formuły 1, **Jaimiego Alguersuariego** z zespołu Toro Rosso.

Magnesem, który przyciągał zawodników biorących udział w cyklu „Red Bull As w Karcie” był **Mark Weber** - w tym sezonie jeden z najlepszych kierowców Formuły 1, który przyglądał się rywalizacji w Warszawie.

Oprócz Dariusza Madury Tarnów reprezentowali również **Michał Topór** i **Monika Mazur**, która w stawce startujących w Warszawie kierowców była jedyną kobietą.

Europejskie Letnie Igrzyska Olimpiad Specjalnych

Olimpijski ogień przemierzył Tarnów

WTarnowie do startu w Europejskich Letnich Igrzyskach Olimpiad Specjalnych 2010 przygotowywali się zawodnicy z Węgier. Goszcząca w naszym mieście grupa 89 osób trenowała na tarnowskich obiektach sportowych, spotkała się z władzami miasta i przedstawicielami Tarnowskiego Towarzystwa Przyjaciół Węgier i w Parku Strzeleckim oddała hołd **Józefowi Bemowi**. Najważniejszym punktem pobytu gości z Węgier w Tarnowie był jednak bieg przez ulice miasta z ogniem olimpijskim.

Bieg z Pochodnią Strzegących Prawa na rzecz Olimpiad Specjalnych wystartował z ulicy Katedralnej, ulicami: Wałową, Lwowską, Starodąbrowską i Wojska Polskiego dotrzeć do Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 4 na Osiedlu Legionów. W ciągu biegu trwającego niespełna godzinę pochodnia z ogniem olimpijskim niesiona była przez 27 policjantów z różnych krajów Europy, funkcjonariuszy tarnowskiej policji i straży miejskiej, strażaków oraz reprezentantów tarnowskiego „Sokoła”.

Rekord i tytuł Edyty Ropek

Edyta Ropek to obecnie najwybitniejsza w Polsce zawodniczka wspinaczki sportowej. Swoją klasę potwierdziła ona broniąc tytułu mistrzyni Europy na zawodach rozegranych w austriackim Imst i Innsbrucku.

Mistrzostwa Europy w Austrii odbywały się w trzech konkurencjach wspinaczki: na czas, buldering i prowadzenie. Tarnowianka udowodniła swoją przynależność do światowej czołówki zwyciężając w mocno obsadzonej konkurencji na czas. W finale **Edyta Ropek** osiągnęła czas 10,05 ustanawiając tym samym nowy rekord Polski. Druga na podium Rosjanka **Ksenia Aleksiewa** osiągnęła czas 10,35 s.

Na Mistrzostwach Europy świetnie zaprezentowała się również druga tarnowianka, **Klaudia Buczek**. Mistrzyni świata junierek zajęła siódme miejsce. Na tej samej pozycji zmagania zakończył najlepszy z Polaków, **Łukasz Świr**. Związani z Tarnowem **Jędrzej Komosiński** i **Tomasz Oleksy** zajęli odpowiednio 16 i 19 miejsce.

III Forum Inwestycyjne Forum Ekonomicznego w Tarnowie 7-8 września 2010

